

CSICSERI TÖRTÉNET

Nevenincsen túl, Nekeresden innen, a kettőnek éppen a fele útján esik Csicsér. Nagyon csinos falu annak, aki sohase látott másikat. Télen sáros ugyan, de nyáron poros: igaz, hogy a házak teteje csak szalmából van, de azt legalább könnyebb elhordani a szélnek.

Amilyen szemrevaló a falu, olyan beleillők a lakói. Mezítláb járnak, hogy a csizmájuk ne kopogjon, csurgásba állnak az eső elől, rostával mérik a vizet, megaszalják a havat. Fát nem ültetnek az udvarra, hogy le ne essen róla a gyerek, aratáskor pedig megállítják a toronyórát, hogy mentől tovább tartson a nap.

Ezekből is látni való, hogy milyen okos emberek a csicseriek. De legjobban megtetszik a következő történetből, amelyik örök emlékezet okáért föl van írva a csicseri bírók kéményébe korommal. Ott olvastam én is, s ahogy én elolvastam, elolvashatja más is.

Mikor, mikor se, ha nem tegnap, tegnapelőtt, egyszer a csicseri bíróné nagyot sikoltott, hogy elhallatszott a hetedik határba. A csicseri harangozó ijedtében belekapaszkodott a harangkötélbe, s akkorát lódított rajta, hogy még most is szólna a csicseri harang, ha a csicseriek haza nem szaladnak a mezőről, s ki nem veszik az ütőjét. Nyelve nélkül nem is tud szólni azóta a csicseri harang.

- Hol a tűz, hol a tűz? - kérdezték ijedten a csicseriek a harangozót.

- Bíró uram házában - felelte a harangozó, s a megrémült csicseriek egymáson ugráltak keresztül, hogy minél előbb a bíró házához érjenek.

- Hol a tűz, asszony? - kiáltotta a bíró a feleségének, aki még akkor is úgy csapkodta össze a két kezét, hogy két embernek kellett a két karját megállítani.

- Hol a tűz, hol a tűz? Na, csak kelmed is okos embernek ad kenyeret. Hát hol volna a tűz, ha nem a katlanban? Azóta tán el is főtt a drága jó lebbencsleves.

- Hát miért sikítottál akkorát, hogy a kaszanyél is kiesett a kezünkből?

Most meg éppenséggel akkorát rikkantott a csicseri bíróné, hogy azt csak a csicseriek füle dobja bírta ki megrepedés nélkül.

- Hát már hogyne sikoltottam volna, mikor a kendermagos tyúkom akkora tojást tojt, mint egy borsószem!

Csakugyan kicsi volt a tojás - úgy láttam, mint most látom - még borsószemnek is.

Csudálták is a csicseriek étlen-szomjan egész naplementig, hanem akkor megszólalt a bíró:

- Emberek, ilyen csuda még nem esett Csicseren. Most már szóljanak kelmetek, mitévők legyünk a tojással?

A csicseriek a kezükre támasztották az állukat, s még jobban kimeresztették a szemüket a tojásra. A nagy csendességben újra megszólalt a bíró:

- Ne beszéljenek annyian egyszerre, mert nem értjük meg egymást a nagy lármában. Van talán még ezen a híres Csicseren énrajtam kívül is okos ember?

De ez a csúfolódás már csakugyan felvágta a csicseriek nyelvét.

- Ültessük el a tojást: mi kel ki belőle?

- Építsünk neki házat: ott mutogassuk!

- Üssük dobra: ki ad többet érte?

- Süssük meg rántottának, s hívjuk meg rá az egész falut!

- Figyelem, emberek, most én beszélek! Nálam van a falu esze. Én pedig azt javallom, hogy vigyük el ezt a csudatojást ajándékba a szolgabíró úrnak. Aki jobbat tud, tartsa meg a tanácsát magának.

- Éljen a csicseri bíró! - kiáltották a csicseriek, a bíró pedig kevélyen folytatta:

- Holnap hajnalban indulunk. Velem jön a kisbíró, ő hozza a tojást fele úton. Velem jön a harangozó, ő hozza a tojást a másik fele úton. Én pedig átadom a szolgabíró úrnak.

Azon az éjszakán nem tudtak aludni a csicseriek. Hiába, csak nincs párja ész dolgában az ő bírójuknak! Ugyan mit szól majd a szolgabíró úr az ajándékhoz? Ugyan mit küld a falunak cserébe? Csak már ott ne fogná a csicseri bírót maga helyett szolgabírónak!

Másnap a hajnali harmat útban találta a bölceket, s a kelő nap is elbámult rajta, hogy a csicseri bíró oktatta társait:

- Ahogy a szolgabíró úr elé érünk, én állok legelől, utánam a kisbíró koma, utána a harangozó sógor. Én a markomba fogom a tojást, s azt mondom: "Isten éltesse a szolgabíró urat!" Kisbíró koma azt mondja rá: "De még a kedves feleségét is!" Harangozó sógor is megszólal erre: "Drága gyermekeikkel együtt!" Megértették-e kendtek?

Meg is értették, meg is tanulták. Kisbíró koma egész úton azt hajtogatta: "De még a kedves feleségét is!" Amire a harangozó sógor mindjárt utánamondta: "Drága gyermekeikkel együtt!" Még a sárgarigó is eltanulta már tőlük, s még a fák is a fejüket csóválgatták: Na, csak okos ember ez a csicseri bíró!

Ment is a dolog rendben, ahogy a szolgabíró úr elé értek. Elöl állott az öregbíró, markában a csudatojás, öregbíró mögött a kisbíró koma, a kisbíró koma mögött a harangozó sógor. Az öregbíró éppen meg akart szólalni, mikor a harangozó sógor hirtelen akkorát prüszkentett, hogy a kisbíró koma ijedtében ráesett az öregbíróra. Ez hirtelen kiejtette a kezéből a csudatojást, a tojás egyszerre szétloccsant a márványtéglán, öregbíró uram pedig haragosan elkiáltotta magát:

- Üsse a kő az ilyen embert!

- De a kedves feleségét is! - sietett a kisbíró a mondókájával.

- Drága gyerekeikkel együtt! - mondotta utána gyorsan a harangozó, hogy valahogy szégyent ne hozzon a falujára.

A szolgabíró elfutotta a pulykaméreg, s dühösen vágta a taplósipkáját a csicseriek közé.

- Szedte-vedte népei, hát ilyeneket kívántok ti a szolgabírótoknak?

Úgy elszaladtak a csicseri bölcsek, hogy máig se álltak meg. Nem is állnak, míg nem találják a párját a kendermagos tyúk csudatozásának.